

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ У ПЛАТІЖНИХ ОПЕРАЦІЯХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ: ПИТАННЯ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТА ОБЛІКУ

СИМОВА Анна, здобувачка вищої освіти спеціальності 071 Облік і оподаткування Національний університет «Одеська політехніка»

Анотація: Тези присвячені дослідженню використання електронних грошей у платіжних операціях підприємств України, зокрема нормативному регулюванню та бухгалтерському обліку. Розглянуто основні облікові стандарти, а також функції Національного банку та інших емітентів електронних грошей.

Ключові слова: електронні гроші, платіжні операції, бухгалтерський облік, нормативне регулювання.

Протягом останніх десяти років більшість комерційних операцій, особливо в роздрібній торгівлі, перейшли до віртуального простору, що призвело до формування нової галузі суспільних відносин – електронної комерції. У цьому віртуальному просторі з'явилися електронні магазини та нова форма розрахунку – електронні гроші.

Електронні гроші – це цифрова форма платежів, яка дозволяє здійснювати транзакції без готівки чи карток. Вони можуть бути як державними, так і приватними валютами, використовуватись для оплати товарів, послуг, переказів і зберігання грошей на електронних рахунках.

Основним нормативно-правовим актом, що регулює сфери дії платіжних послуг є Закон України «Про платіжні послуги» від 01.04.2023 № 1591. Даним законом визначено перелік платіжних послуг і порядок їх надання, основні принципи роботи платіжних систем, а також випуск та використання електронних і цифрових грошей Національного банку України [1].

Головним регулятором електронних грошей, як і звичайних грошей, є Національний Банк України. З 1 листопада 2022 року діє Положення №210, яке визначає правила випуску електронних грошей та проведення платіжних операцій з ними. Цим положенням визначено правила та процедури для надання фінансових послуг з випуску електронних грошей та проведення операцій з ними. Воно встановлює вимоги до емітентів електронних грошей та

їхніх агентів, а також обмежує використання електронних грошей і визначає особливості платіжних операцій з ними. [2].

Якщо звичайні гроші має право випускати лише банк, то з електронними грошима коло емітентів є розширеним. Законом України «Про платіжні послуги» визначені установи, які мають статус емітента електронних грошей, окрім банків та Національного банку України це можуть бути інші установи електронних грошей, філії іноземних платіжних установ, оператори поштового зв'язку, органи держаної та місцевої влади [1]. Кожен емітент має свою унікальну спеціалізацію, послуги та пропозиції для клієнтів. Це створює конкурентне середовище та збагачує вибір споживачів.

Банки здійснюють випуск електронних грошей в памках різних платіжних систем, наприклад, Visa, MasterCard, Alfa-Money та інші [3]. Платіжна система не є емітентом карток, не надає кредитів і не встановлює тарифи для еквайрингу. Основна функція платіжної системи полягає у наданні ефективних та надійних фінансових послуг.

У бухгалтерському обліку, електронні гроші класифікують як інші гроші, оскільки вони хоч і відмінні від звичайних грошей, проте легко у них конвертуються. Відповідно до Інструкції № 291 рекомендуємо використовувати рахунок 335 «Електронні гроші, номіновані в національній валюті» [4].

Як видно з табл. 1, облік електронних грошей не дуже відрізняється від обліку зі звичайними грошима. Єдиний нюанс це комісія банку за відкриття електронного гаманця, яка відображається як адміністративні витрати та зменшує фінансовий результат підприємства.

Отже, зростання популярності електронних коштів, таких як кредитні та дебетові картки, мобільні платежі та інші електронні системи, свідчить про поступове заміщення готівки технологіями, які спрощують процеси платежів та зберігання грошей.

Таблиця 1 Бухгалтерський облік операцій з використанням грошових коштів та їх відображення в бухгалтерському обліку

Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн
1. Переведено гроші з поточного рахунку для відкриття електронного гаманця	333	311	10000,00
2. Зараховано електронні гроші на електронний гаманець	335	333	9800,00
3. Відображено суму комісії банку за відкриття електронного гаманця (2%)	92	333	200,00
4. Здійснено передоплату постачальнику електронними грошима	371	335	4500,00
5. Відображено податковий кредит з ПДВ	641	644	750,00
5. Оприбутковано товари від постачальника	281	631	3750
6. Списано податковий кредит з ПДВ	644	631	750
7. Здійснено залік взаємозаборгованостей між покупцем та постачальником	631	371	4500

Джерело: власна розробка автора

Перш за все, використання електронних коштів забезпечує зручність та швидкість платежів. Крім того, електронні гроші дозволяють здійснювати платежі в будь-якому місці світу, що робить їх особливо зручними для подорожуючих та людей, що займаються міжнародною торгівлею.

Література:

1. Про платіжні послуги: Закон України від 01.04.2023 р., № 1591-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text> (дата звернення: 28.09.2024)
2. Про випуск електронних грошей та здійснення платіжних операцій з ними: Постанова Національного банку України від 29.09.2022 р., № 210. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0210500-22#n103> (дата звернення: 28.09.2024)
3. Харламов П. Електронні гроші прирівняли до звичайних: за що ними можна розрахуватися та чого чекати від податкової. Бізнес-портал Mind.ua. 2023 р. URL: <https://mind.ua/publications/20253065-elektronni-groshi-pririvnyali-do-zvichajnih-za-shcho-nimi-mozhna-rozrahuvatisya-ta-chogo-chekati-vid-podatkov> (дата звернення: 28.09.2024)
4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 28.09.2024)

Анотація: The thesis is devoted to the study of the use of electronic money in payment transactions of Ukrainian enterprises, in particular, regulatory regulation and accounting. The main accounting standards, as well as the functions of the National Bank and other issuers of electronic money are considered.

Ключові слова: electronic money, payment transactions, accounting, regulatory regulation